
Odjel hostovat na Floridu: Bydlení u Atlantiku jsem si užíval, dokud nepřišla Irma

Odjel hostovat na Floridu: Bydlení u Atlantiku jsem si užíval, dokud nepřišla Irma

Když JUDr. Petr Kotáb, Ph.D., v srpnu mířil z Právnické fakulty UK hostovat na Nova Southeastern University na Floridě, netušil, že si během měsíčního pobytu v USA tak zásadním způsobem rozšíří znalosti o hurikánech, tropických bouřích a tornádech. Poslední týden svého plánovaného pobytu na východním pobřeží se i on musel vyrovnat s drtivou silou Irma, jednoho z nejničivějších hurikánů, který kdy Floridu zasáhl. „Měl jsem štěstí v neštěstí, náhodou jsem se evakuoval do jediného místa na Floridě, které Irma v podstatě minula,“ říká v rozhovoru pro iForum specialista na finanční právo, jenž přestál řádění hurikánu bez zranění.

Co vás na Floridu přivedlo?

Dlouhodobá spolupráce naší právnické fakulty a tamní fakulty práva na Nova Southeastern University ve Fort Lauderdale. Máme uzavřený program profesorské výměny. Byl jsem tam od poloviny srpna do poloviny září. Ještě v Praze jsme si dělali legraci, že jezdit v srpnu na Floridu není za odměnu, ale za trest. V té době tam panují největší

vedra z celého roku a je to vrchol hurikánové sezony. Nakonec se mi to vtípkování vymstilo, protože tam bylo jak vedro – okolo 35 až 40 stupňů Celsia –, tak hurikány.

Kdy jste se začal obávat, že hurikán Irma zasáhne i město, ve kterém jste pobýval?

Mělo to postupný vývoj. Věděl jsem, že tam jedu v hurikánové sezoně, když jsem se ale ještě v Praze poptával kolegů, nikdo neřikal, že by tam někdy měl nějaké větší problémy. Říkal jsem si, že se nemusím obávat, protože tam míří jen jeden z pěti hurikánů vzniklých v Atlantiku a obvykle ztratí na síle, než k pevnině vůbec dorazí. V prvním týdnu mého pobytu na Floridě se začalo zpravodajství plnit zprávami o hurikánu Harvey, který směřoval z Mexického zálivu do Texasu, tedy daleko od Floridy. Oddechl jsem si, že se to tentokrát Floridě vyhnulo. Zároveň jsem měl divný pocit, když jsem sledoval, jaké škody to napáchalo a kolik lidí to ohrozilo. Ve zprávách se ale najednou začaly objevovat informace o tom, že uprostřed Atlantiku vzniká další hurikán a že by mohl být ještě silnější než Harvey. Jak se Irma přibližovala, nakonec se mu kontinuálně věnovalo všechno zpravodajství. Nejčastějším tématem byly odhady toho, kudy půjde. V minulosti se nevyskytl hurikán, který by zasáhl celou Floridu, tentokrát to ale vypadalo jinak. Přibližoval se docela pomalu, všichni to sledovali a napětí stouvalo. Asi tři dny před zasažením se začaly dít v Americe nevídané věci, tvořily se fronty před obchody a čerpacími stanicemi, někde dokonce palivo došlo. V televizním zpravodajství vyzývali místní funkcionáři od starostů až po guvernéra státu Florida k evakuaci a k přípravám pro přežití kritických dnů.

Když si člověk otevře internetové stránky libovolné univerzity, první, na co obvykle narazí, jsou zprávy o úspěších vědců působících na dané instituci. Když jsem se dívala na stránky Nova Southeastern University, nejprve na mě vyskočily informace o tom, jak se připravit na blížící se hurikán a jak se evakuovat. Jak se o studenty a vyučující univerzita postarala? Mají vzhledem k tomu, že kampus stojí na východním pobřeží Floridy v relativně kritické oblasti, připravený nějaký ustálený postup?

To bylo pro mě dost překvapivé a potvrdilo mi teorii, že americká společnost je velice individualistická, zaměřená na jednotlivce a na řešení, která si má k různým problémům každý hledat sám. Univerzita nejdříve informovala své studenty a zaměstnance, že se něco blíží. Jakmile se potvrdilo, že hurikán oblast s největší pravděpodobností zasáhne, byla zrušena výuka a vedení univerzity vybědlo všechny, aby kampus opustili. Očekával jsem opatření, která by se více postarala alespoň o studenty. Navíc jsem si myslel, že se univerzita přemění v evakuační středisko nebo útočiště pro lidi, kteří museli opustit své domovy. Když jsem se na to ptal, bylo mi řečeno, že k tomu areál není vhodný. Evakuační střediska se stala z veřejných základních škol.

Vy jste bydlel v areálu univerzity?

Nebydlel, není zařízena k pobývaní profesorů, ani studentů tam moc nebydlí. Kampus je posazen do takového území nikoho, kolem jsou jen samé silnice. Našel jsem si ubytování blízko Atlantického oceánu více v centru Fort Lauderdale. Na univerzitu jsem musel dojíždět, což dělají všichni. Na začátku jsem oceňoval výběr ubytování, ve třetím týdnu jsem toho začal poněkud litovat, protože jsem spadl do evakuační zóny a musel se sám postarat o to, jak se odtud dostanu.

Jak probíhala vaše evakuace?

Vnitrozemí Floridy je poměrně pusté, tam se ukrýt nedá. Všichni evakuovaní směřovali na sever. Doprava kolabovala. Původně jsem tam chtěl odjet také, ale ukázalo se, že už jsou tam všechny ubytovací kapacity plné, navíc to začalo vypadat, že hurikán půjde od jižní špičky Floridy přes celý poloostrov až na sever a dále do sousedních států. Ten, kdo utíkal z jihu na sever, možná setkání s Irmou na den odložil, ale stejně se mu nevyhnul. Nakonec jsem si řekl, že pokud je nejnebezpečnějším prvkem hurikánu přílivová vlna, mělo by postačovat odjet do místa, kam vlna nedosáhne a zachovat se podle doporučených rad – předzásobit se, najít si pevnou zděnou stavbu a v ní se to pokusit přečkat. Podařilo se mi najít jedno volné místo v hotýlku vzdáleném asi 20 mil směrem do vnitrozemí od místa, kde jsem bydlel. Tam jsem to přečkal zavřený spolu s dalšími lidmi. Tato volba se ukázala být velmi šťastnou. Oblast, kde jsem byl já, pouhých několik desítek čtverečních kilometrů, dopadla z celé Floridy úplně nejlépe. Irma měla na tomto místě „jen“ sílu tropické bouře, nikoli hurikánu. Měl jsem štěstí v neštěstí. Jediný nepříznivý efekt, který jsem zažil, bylo, že jsem strávil zavřený čtyři dny v malém pokoji v hotelu pozorováním, jak se tam počet lidí zvětšuje a zvětšuje a zásoby se tenčí a

tenčí, až v poslední den byly jen na příděl, což byl pro Američany velmi neobvyklý zážitek. Hotel byl ale velmi dobře připravený, měl i vlastní generátor, takže elektřinu jsme měli stále.

Jak to přežil kampus univerzity?

Po hurikánu už jsem se na univerzitu ani nedostal. Znovu ji otevřeli až po mém návratu do České republiky. Žádné velké škody ale nehlásili, jen pár popadaných stromů. Budovy a infrastrukturu to neponičilo.

Jak dopadl byt, ve kterém jste bydlel?

Přílivová vlna tam nedosáhla, vítr tam byl sice velmi silný, stavbu ale nerozbořil. Největší spoušť napáchaly přívalové deště. Nějakým záhadným způsobem se dešťová voda dostala až do mého bytu, nad kterým přitom bylo ještě několik dalších pater. Ze stropu mi přišlo přímo na postel. Jinak to dům přežil docela dobře.

Zkrátila vám Irma pobyt na Floridě, nebo jste tam stihl dokončit výuku?

Výuku jsem dokončil téměř symbolicky – den poté, co jsem doučil a vyhodnotil závěrečné testy studentů, se univerzita zavřela. Poslední týden svého pobytu na Floridě jsem chtěl využít k poznávání oblasti, o to mě hurikán bohužel připravil.

Připravil vám zase jiné zážitky...

Docela zvláštní zážitek byl, když jsem těsně před příchodem hurikánu šel za normálních okolností poměrně hustě zalidněnou aglomerací, ale teď jsem neviděl ani živáčka. Koukáte na šesti- či deseti-proudou dálnici – a na ní nejede jediné auto, všechny obchody zavřené, zabeďněné, scéna jak z postapokalyptického filmu. Přitom bylo ještě docela slušné počasí. Podobnou zkušenost jsem měl i poté, co se hurikán oblastí prohnal. Udělalo se krásné počasí, modrá obloha, infrastruktura ale poničená, stromy popadané, auta pod stromy zničená, výpadky proudu. Představte si křižovatku dvou šestiproudých dálnic, kde pomalu začínají jezdit auta a nefungují semaforey. To byl asi můj nejdobrodružnější zážitek. U nás by to byl naprostý masakr. Tam byli ale mnohem disciplinovanější řidiči.

Jak fungovalo letiště, když jste krátce po řádění hurikánu odlétal?

Celou dobu jsem s napětím sledoval, v jakém stavu letiště v Miami je, jestli budu vůbec moci odletět. Letiště bylo zavřeno ale jen krátce. Je jedním z nejméně frekventovaných v USA, byl proto velký tlak na to, aby se na něm rychle obnovil provoz, což se stalo asi tři dny před mým odletem. V den, kdy jsem odlétal, to tam vypadalo, jako by se nic nestalo.

Jak se člověk cítí v situaci, ze které není úniku a v níž hrozí bezprostřední ohrožení života?

Snažil jsem se k tomu přistupovat racionálně a držet se rčení „jsi-li v Římě, chovej se jako Římané“. Díval jsem se okolo sebe, na kolegy z fakulty, studenty, sousedy, jak se chovají. Říkal jsem si, ještě je to dobré, nikdo z nich zatím nepanikaří, nikdo nikam daleko neutíká. Sice to všichni sledovali, hovořili o tom, připravovali se nákupy a zajišťováním svého obydlí, ale přistupovali k tomu velice klidně. To mi dodávalo vnitřní přesvědčení, že pokud se budu chovat racionálně a držet se doporučení, mělo by to dopadnout dobře.

JUDr. Petr Kotáb, Ph.D., je členem katedry finančního práva a finanční vědy Právnické fakulty UK. Zabývá se daňovým právem, mezinárodním zdaněním, právem finančního trhu, bankovním a měnovým právem. Autorsky se podílel na opakovaně vydávané úspěšné publikaci Finanční právo. Právě o tomto oboru, konkrétněji o teorii daňového práva a mezinárodním zdanění, také přednášel na Nova Southeastern University ve Fort Lauderdale na přelomu srpna a září letošního roku. Svůj kurz tam dokončil těsně před tím, než oblast zasáhl mimořádně silný hurikán Irma. Do Evropy už před ním utéct nestihl a spolu s miliony obyvatel Floridy přestál řádění ničivého přírodního živlu.